

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Beaty Miničovej a členiek senátu JUDr. Eleny Krajčovičovej a JUDr. Viery Pepelovej, v právnej veci žalobcu **J.**, IČO X., bytom L., zastúpeného JUDr. R., proti žalovanému **1/ G.**, zastúpenému Mgr. T. a proti žalovanému **2/ S.**, o **určenie neplatnosti zmlúv**, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 27. novembra 2006, č. k. 2 Cob 78/2005-220, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **z a m i e t a .**

Žalovanému 1/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Košice I. rozsudkom zo dňa 21.10.2004 č. k. 31 Cb 14/2003-105 v znení doplňujúceho rozsudku zo dňa 03.05.2006 č. k. 31 Cb 14/2003-184 určil, že úverová zmluva č. 414-8128948-649/1 zo dňa 15.04.1994 a zmluva o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam č. 414-8128948-649/1 zo dňa 15.04.1994, sú neplatné. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že z oznámenia Okresného súdu Bratislava I., obchodného registra je zrejmé, že subjekt S. bol z obchodného registra vymazaný uznesením zo dňa 31.03.1994, čo má za následok stratu spôsobilosti na právne úkony, ako aj stratu procesnej subjektivity. Pokiaľ ide o Dodatok č. 1 a Dodatok č. 2 k úverovej zmluve, súd prvého stupňa zastával názor, že v danom prípade sa jedná o absolútnu neplatnosť právneho úkonu a úkony v ňom postihnuté nemajú za následok vznik, zmenu alebo zánik práv a povinností a z takéhoto úkonu právne

následky nenastanú, a to ani ratihabíciou ani konvalidáciou. V súvislosti s otázkou osvedčenia naliehavého právneho záujmu v zmysle ustanovenia § 80 písm. c/ O.s.p. súd prvého stupňa dospel k záveru, že žalobca preukázal procesnú prípustnosť určovacej žaloby, a to jednak existenciu právnej neistoty na svojej strane a jednak skutočnosť, že túto je potrebné odstrániť, keď uviedol, že je otázne postavenie účastníkov konania ako veriteľa a dlžníka, resp. záložného veriteľa.

Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo dňa 27.11.2006, č. k. 2 Cob 78/2005-220 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa v doplňujúcom znení tak, že žalobu voči žalovanému 1/ zamietol a súčasne odmietol odvolanie žalovaného 2/. Odvolací súd sa nestotožnil so záverom súdu prvého stupňa o splnení procesnej podmienky podľa § 80 písm. c/ O.s.p. Mal za to, že naliehavý právny záujem na určení je daný najmä tam, kde by bez tohto určenia bolo ohrozené právo navrhovateľa, alebo kde by sa bez jeho určenia právne postavenie stalo neistým. Poukázal tiež na skutočnosť, že určovacia žaloba podľa § 80 písm. c/ O.s.p. je preventívneho charakteru, a teda je oprávnená vtedy, keď jej pomocou je možné eliminovať stav ohrozenia práva, či právnej neistoty a zodpovedajúcej náprave nie je možné dospieť inak, teda i prostredníctvom iných právnych prostriedkov. Takáto žaloba nie je opodstatnená vtedy, keď je možné žalovať splnenie povinnosti. Vzhľadom na skutočnosť, že na Krajskom súde v Prešove sa vedie konanie pod sp. zn. 4 Cb 25/2000 o plnenie z úverovej zmluvy č. 414-8128948-649/1 zo dňa 15.04.1994, uzavretej medzi S., pobočka v K. a žalobcom, v ktorom sa súd musí ako s predbežnou otázkou vysporiadať v rámci rozhodnutia s platnosťou uvedenej úverovej zmluvy, má odvolací súd za to, že žalobca v tomto konaní neosvedčil naliehavý právny záujem na určení neplatnosti predmetných zmlúv.

Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca v zákonnej lehote dovolanie z dôvodu uvedeného v § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., v ktorom uviedol, že má za to, že existencia naliehavého právneho záujmu je daná tým, že napriek tomu, že predmetná záložná zmluva je absolútne neplatná, sú nehnuteľnosti, vlastnícky patriace žalobcovi, stále zaťažené záložným právom a žalobcovi je znemožnená akákoľvek dispozícia s uvedenými nehnuteľnosťami. Naliehavý právny záujem na určení neplatnosti úverovej zmluvy považuje žalobca za daný tým, že takéto určenie odstraňuje neistotu žalobcu v tom, či tu takýto (úverový) vzťah je alebo nie je, v prípade vyhovenia návrhu sa právne postavenie žalobcu stáva istejším – prestáva byť v postavení dlžníka. V predmetnej veci dochádza k neustálemu postupovaniu pohľadávky

z predmetnej zmluvy, čo poškodzuje žalobcu a posúva ho neustále do stavu právnej neistoty. V dovolaní sa žalobca ďalej vyjadruje k jednotlivým skutkovým okolnostiam a zisteniam, pričom uvádza, že podľa jeho názoru subjekt S., IČO X. bol z obchodného registra vymazaný uznesením zo dňa 31.03.1994, a teda týmto dňom stratil právnu subjektivitu, spôsobilosť na právne úkony, zanikol a právne ani fakticky neexistoval, a preto tento subjekt nemohol dňa 15.04.1994 uzavrieť úverovú a záložnú zmluvu.

Žalovaný 1/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie zamietnuť, nakoľko odvolací súd dospel k správne právnemu záveru, že žalobca v konaní v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. neosvedčil naliehavý právny záujem.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý konal vo veci ako súd dovolací podľa § 10a ods. 1 O.s.p. po zistení, že sú splnené podmienky pre podanie dovolania podľa § 238 ods. 1 O.s.p., vec preskúmal v napadnutom rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie nie je opodstatnené.

Návrhom na začatie konania možno uplatniť (okrem ďalších prípadov), aby sa rozhodlo o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem (§ 80 písm. c/ O.s.p.). Preukázanie, že žalobca má naliehavý právny záujem na žalovanom určení, je jedným z predpokladov úspešnosti žaloby. Podľa ustálenej judikatúry súdov naliehavý právny záujem na určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, je daný najmä vtedy, ak by bez určenia bolo právo žalobcu ohrozené, alebo jeho postavenie by sa stalo neistým.

Napriek uvedenej zásade nie je možné vylúčiť naliehavý právny záujem na určení ani vtedy, ak je možné žalovať na plnenie. Je to vtedy, ak sa určovacou žalobou vytvára pevný právny základ pre vzťahy účastníkov a predíde sa tak prípadným ďalším sporom o plnenie, alebo ak sa žalobou na plnenie nemôže riešiť celý obsah a dosah sporného právneho vzťahu alebo práva.

Na dosiahnutie väčšej istoty, že právo veriteľa bude uspokojené, slúži zabezpečenie záväzku. Tento zabezpečovací prostriedok má akcesorickú povahu, pri svojom vzniku

predpokladá existenciu hlavného záväzku, na zabezpečenie ktorého má slúžiť. Záložné právo plní funkciu zaist'ovaciú a funkciu uhradzovaciú.

Z obsahu spisu vyplýva a medzi účastníkmi nie je sporné, že žalobca sa podanou žalobou domáha voči žalovanému 1/ a 2/ určenia, že úverová zmluva č. 414-8128948-649/1 zo dňa 15.04.1994, uzavretá medzi S., pobočka v K. a žalobcom a zmluva o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam č. 414-8128948-649/1 zo dňa 15.04.1994, uzavretá medzi S., pobočka v K. a žalobcom, sú neplatné.

Odvolaací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že naliehavý právny záujem na určení spravidla nemôže byť daný vtedy, ak je možné žalovať na splnenie povinnosti podľa § 80 písm. b/ O.s.p. Zistil, že na Krajskom súde v Prešove sa vedie konanie pod sp. zn. 4 Cb 25/2000 o plnenie z úverovej zmluvy č. 414-8128948-649/1 zo dňa 15.04.1994, uzavretej medzi S., pobočka v K. a žalobcom, v ktorom sa súd musí ako s predbežnou otázkou vysporiadať v rámci rozhodnutia s platnosťou uvedenej úverovej zmluvy. Podľa názoru dovolacieho súdu tento záver odvolacieho súdu je v súlade s § 80 písm. c/ O.s.p. a ustálenou judikatúrou súdov, nakoľko zo žalobou napadnutého právneho vzťahu prebieha spor o plnenie a rieši sa v ňom celý obsah a dosah tohto sporného právneho vzťahu, pretože zánik hlavného záväzku (úverová zmluva) má za následok zánik vedľajšieho zabezpečovacieho záväzku (zmluva o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam). Taktiež so zreteľom na uhradzovaciú funkciu vedľajšieho záväzku, dovolací súd dospel k záveru, že vzhľadom na prebiehajúci spor o plnenie, v rámci ktorého súd musí vyriešiť platnosť úverovej zmluvy, od čoho závisí aj existencia zmluvy o zriadení záložného práva, žalobca v konaní nepreukázal naliehavý právny záujem na určení neplatnosti úverovej a záložnej zmluvy. Z uvedených dôvodov je napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu správne, preto podľa § 243b ods. 1 O.s.p. dovolanie zamietol.

Žalovanému 1/ trovy právneho zastúpenia, vzniknuté v dovolacom konaní, nepriznal, nakoľko si ich v zákonom stanovenej lehote nevyčísľil (§ 151 ods. 1, ods. 2 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. septembra 2008

JUDr. Beata Miničová, v. r.

predsedníčka senátu